

1 De *stam* van een werkwoord is heel belangrijk. Die helpt je goed te spellen. Je maakt de stam door de laatste twee letters van een heel werkwoord te verwijderen. Dat is meestal *-en*. Noteer de stam van de woorden hieronder.

Pakken	Beloven
Gebruiken	Reizen
Rijden	Zien
Verhuizen	Houden

2 Van één werkwoord hoefde enkel de laatste letter (de n) verwijderd worden. Welk woord is dat?

.....

3 Veel mensen worstelen met de 't' en de 'dt'. Maar eigenlijk is dat heel simpel! Om die 'd' hoef je je niet druk te maken. Je moet alleen weten of je een 't' gebruikt of niet. Vul het schema hieronder maar eens in.

4 Mensen raken nog wel eens in de war omdat een d als een t klinkt. 'Rijdt' klinkt hetzelfde als 'rijd'. Twijfel je? Vervang het werkwoord dan door 'lopen'. Dan hoor je duidelijk 'loopt' of 'loop' en weet je of je wel of niet een 't' moet toevoegen. Vul maar in!

Ik-vorm	Stam +
Jij-vorm	Stam +
Hij/zij/het-vorm	Stam +
Wij-vorm	Stam + en
Jullie-vorm	Stam +
Zij-vorm	Stam +

Ik rijd weg
 Jij rijdt weg
 Hij rijdt weg
 Zij rijdt ook weg
 Wij rijden weg
 Jullie rijden weg
 Zij rijden weg

"Antje! Je (raden) het nooit!" Antje kijkt op van het aanrecht. Ze
 (bereiden) net een maaltijd. Henk staat achter haar. Die jongen (worden) met de dag
 langer. "Jij (rijden) morgen met mij naar de Efteling!" Antje
 (houden) op met snijden. "Wat bedoel je, Henk?" Henk lacht. "..... (rijden) jij niet elke
 dag naar Tilburg?" Antje knikt. "Ja, ik (rijden) elke dag met de auto naar Tilburg. Nou
 en?" Henk (grijnzen). "Dan kun je mij onderweg mooi afzetten bij de Efteling!"

5 Kijk eens goed naar de jij-vormen in het verhaal. Als je steeds vervangen hebt door 'lopen', is er eentje anders dan de rest. Welke is dat en waarom is die anders? Leg uit.

1 Het Nederlands zit vol met woorden die we geleend hebben uit andere talen. Welke van onderstaande woorden zijn leenwoorden, denk je?

☐ Kasteel	☐ Bolleboos
☐ Bibliotheek	☐ Snackbar
☐ Filosofie	☐ Kelder
☐ Bureau	☐ Etiket
☐ Sultan	☐ Label

2 Het grappige is dat jij dankzij leenwoorden al aardig wat talen kent. Bijvoorbeeld Nahuatl, de taal die de oorspronkelijke bewoners van Mexico spreken? Kun jij deze woorden vertalen?

chocolatl coyotl
 cacahuatl tomatl

3 Hoe komen we eigenlijk aan leenwoorden uit het Nahuatl? Leg uit wat jij denkt.

4 Hier staat een rij leenwoorden. Kun jij ze verbinden met de juiste taal van oorsprong?

steppe ●	
guerilla ●	● Russisch
hamburger ●	
tsunami ●	
psychologie ●	● Japans
rottweiler ●	
siësta ●	
karaoke ●	● Spaans
macho ●	
kosmonaut ●	
alfabet ●	● Duits
überhaupt ●	
filosofie ●	
kamikaze ●	● Grieks
tsaar ●	

5 Sommige mensen vinden al die leenwoorden niet goed. Zij vinden dat leenwoorden vervangen moeten worden door echt Nederlandse woorden. Wat vind jij? Beargumenteer.

6 Bedenk Nederlandse alternatieven voor de woorden rechts. Denk aan 'afdrukmachine' in plaats van 'printer'.

Computer:

Tranen:

Hamburger:

Filosofie:

E-mail:

7 Maak samen met een klasgenoot een leenwoordenkwartet! Elk kwartet bestaat uit vier leenwoorden uit dezelfde taal van oorsprong. Maak tenminste acht kwartetten. Gebruik eventueel een etymologisch woordenboek.

1 Als je een zakelijke brief schrijft, gebruik je formele taal. Weet jij het verschil? Kruis aan.

2 Wanneer en aan wie schrijf je een zakelijke brief? Leg uit wat jij weet.

Blank lined area for writing the answer to question 2.

4 Je wilt jouw favoriete beroemdheid uitnodigen om bij jullie op school langs te komen. Om dat te regelen moet je natuurlijk weten of hij of zij wel *wil* langskomen. Wat moet je nog meer weten? Noteer de vragen die je wilt stellen.

Blank lined area for writing the answer to question 4.

6 Op pagina 39 zie je een 'plattegrond' van een zakelijke brief. Vul de verschillende onderdelen in tot en met de aanhef.

7 Schrijf nu de brief op pagina 39. In de inleiding leg je in een korte alinea uit waarom je de brief schrijft. In het middenstuk werk je het verzoek verder uit. In de slotalinea vat je nog eens kort samen wat je met de brief wilt bereiken. Eindig met een groet, je handtekening en je naam.

	Formeel	Informeel
Met mij is alles prima.		
Ik hoop spoedig van u te horen.		
Geachte mevrouw.		
Laat je nog even van je horen?		
Als je wat wil, hoor ik het wel.		
Ik moet je iets vragen.		
Met vriendelijke groet.		
Tot ziens!		
Als er nog vragen zijn, dan hoor ik het graag.		
Ik wil u graag een verzoek voorleggen.		

3 Wie is jouw favoriete nog levende beroemdheid? Denk aan een acteur, muzikant of sporter.

Blank line for writing the answer to question 3.

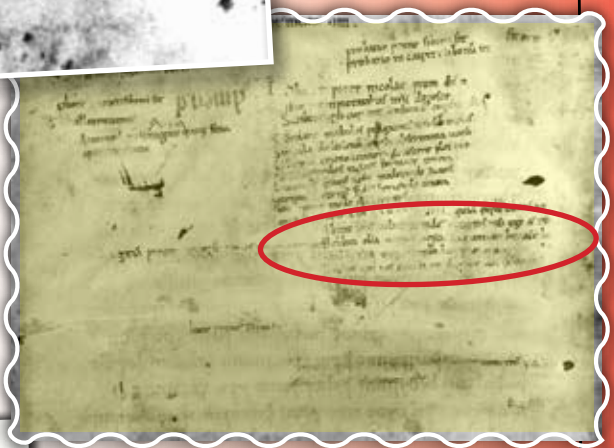
5 Verplaats je nu in de beroemdheid. Wat zou hij of zij willen weten om te kunnen beslissen of hij of zij op je verzoek ingaat? Noteer de vragen en verzin meteen de antwoorden die jij zou kunnen geven.

Blank area for writing the answer to question 5.

Hebban olla uogala nestas hagunnan hinase hi(c) nda thu uat unbidan uue nu.

1 Bekijk de foto van een pagina uit een manuscript dat bijna duizend jaar geleden werd geschreven. Welke woorden en letters kun je ontcijferen in de zin hierboven?

2 In welke taal is de zin geschreven, denk je? Leg je antwoord uit.

3 De zin is 'Hebban olla uogala nestas hagunnan hinase hi(c) (a) nda thu uat unbidan uue nu'. Onderzoekers denken dat het Oudnederlands is, de voorloper van het Nederlands. Wat denk je dat de zin betekent? Tip: 'u' is soms 'v'.

4 De vertaling van de zin is: 'Alle vogels zijn nesten begonnen, behalve ik en jij. Waar wachten wij nu op?' Sommige onderzoekers denken dat het Oudengels is en geen Oudnederlands. Wat denk jij?

5 De monnik die de zin schreef, deed dit op de laatste pagina van een manuscript dat hij aan het overschrijven was. Rond het jaar 1100 werden alle boeken met de hand geschreven. Hoe lang duurt het om een boek met 200 pagina's te kopiëren, denk je? Reken maar uit.

6 De zin komt waarschijnlijk uit een liefdesliedje en wordt door een vrouw gezegd. Wat bedoelt ze met deze zin? Leg uit wat jij denkt.